

NOTAT

22. februar 2006
J.nr. 031204/31014-0004
Ref. PB/MIR

Side 1/6

Kommentarer til de power-point plancher Elsparefonden anvendte i forbindelse med møde med Det Enerkipolitiske Udvalg den 11. januar 2006

Energi- eller brændselsbesparelser

Elsparefonden anfører at den politiske aftale omhandler endeligt energiforbrug, dvs. levering af energi til forbrugeren. De giver udtryk for, at el normalt omregnes til brændselsækvivalenter med en faktor på 2,5, men at dette ikke er tilfældet i aftalen med selskaberne. De mener derfor at aftalen vil give et stigende brændselsforbrug.

Kommentarer:

- Det politisk aftalte årlige besparelsesmål på 7,5 PJ er fastsat i forhold til den energimængde, der leveres til energiforbrugerne (endeligt energiforbrug). Der er tale om et samlet mål for alle sektorer (ekskl. transport) og alle energiarter. Der er ikke i den politiske aftale fastsat et særligt mål for elbesparelser.
- Det er rigtigt, at elbesparelser medfører en større brændselsbesparelse end andre energibesparelser som følge af konverteringstab mv., men til gengæld er levetiden for varmebesparelser generelt væsentlig længere end levetiden for elbesparelser. Der er ikke grundlag for at antage, at elspareindsatsen vil blive reduceret som følge af den nye aftale. Aftalen indebærer en markant forøgelse af den samlede indsats. Der er derfor plads til en opprioritering af såvel varme- og el-besparelser. Den forøgede indsats som følge af den politiske aftale vil derfor give et mindre brændselsforbrug. Samtidig betyder den indførte kvoteregulering af CO₂-udledningen, at der ikke er grundlag for at foretrække elbesparelser ud fra CO₂-hensyn. Miljøhensyn kan således ikke begrunde et særligt mål for elbesparelser.
- I overensstemmelse med den politiske aftale er udgangspunktet i udkastet til aftale med selskaberne, at elbesparelser og andre besparelser vægtes ens. Dog vil der ske en højere vægtning af elforbrug i forbindelse med konvertering mellem el og andre energiformer. En generel ændring af dette udgangspunkt vil gøre opgørelsen meget mere kompliceret og vil ikke umiddelbart kunne gennemføres inden for de givne rammer. En højere vægtning af elbesparelser end andre besparelser ville, hvis ikke det politisk aftalte besparelsesmål skal udhules, kræve at det samlede besparelsesmål forøges i forhold til elandelen af besparelserne. Det ville reelt betyde, at der skulle fastsættes et særligt mål for elbesparelser.

Samtidig vil det betyde at varmebesparelser, som i henhold til den politiske aftale skal op-prioriteres, stilles ringere. For at modvirke dette, vil der i givet fald skulle ske en vægtning af besparelserne i forhold til deres levetid. Den valgte, simple opgørelsesmetode, hvor el-besparelser ikke vægtes højere og hvor der ikke tages hensyn til besparelsernes levetid, forventes at medføre en rimelig balanceret indsats.

Vil målet blive nået?

Elsparafonden anfører at 2013 målet næppe vil blive nået. De begrundet det bl.a. med 1) At der i aftalen med selskaberne ikke er krav om besparelsernes levetid, men alene ses på 1. års besparelseeffekten, 2) At selskaberne kan indregne den fulde effekt af deres indsats, og at det vil give dobbelttælling i forhold til offentlige initiativer, 3) At selskaberne får lov til at indregne besparelser selv om deres indsats ikke er afgørende for realiseringen, og 4) At selskaberne kan indregne besparelser som ikke påvirker det endelige energiforbrug.

Kommentarer:

- Den politiske aftale indeholder ikke et akkumuleret besparelsesmål for 2013. I henhold til udkastet til aftale med selskaberne, vil selskaberne få et samlet årligt besparelsesmål på 2,95 PJ. Der vil være tale om reelle og konkrete besparelser, som sikrer en kumulativ effekt over aftaleperioden.

Udkastet til aftale med selskaberne bygger på, at der som udgangspunkt ikke sker nogen vægtning i forhold til besparelsernes levetid. Dette sikrer en simpel og ubureaukratisk opgørelse. Der forudsættes imidlertid en gennemsnitlig levetid, som medfører en kumulativ effekt over aftaleperioden. Erfaringerne fra elnetselskabernes hidtidige energispareindsats viser, at de gennemførte elbesparelser har en gennemsnitlig levetid på knap 10 år. Varme-besparelser vil normalt have en væsentlig længere levetid. Selv om den gennemsnitlige levetid af besparelserne således er forholdsvis lang kan der i et vist omfang indgå besparelser i selskabernes opgørelser med en levetid, der er kortere end aftaleperioden. Omfanget heraf vil indgå som et element i forbindelse med den samlede vurdering i 2008.

- I henhold til udkastet til aftale med selskaberne kan de alene godskrives for de besparelser, der er knyttet til de aktiviteter, som selskaberne enten selv eller gennem aftaler med tredjepart medvirker til realisering af. Der skal således være en sammenhæng mellem aktivitet og besparelser. Selskaberne kan ikke godskrives for besparelser, som kommer, uden at selskaberne er involveret.
- I overensstemmelse hermed er det aftalt, at selskaberne kan indregne den fulde effekt af deres indsats i forhold til energibesparelser i den offentlige sektor og på andre områder, hvor der er myndighedsinitiativer. Dette sikrer klare og stærke incitamentter til en ambitiøs indsats fra selskabernes side for energibesparelser i det offentlige. Selskaberne skal således på dette område ikke i opgørelsen dele besparelsen med de offentlige institutioner.
- Elsparafondens synspunkt om at dette vil medføre dobbelttælling er ikke korrekt. De resterende besparelser, som er nødvendige for at nå målet om årlige besparelser på 7,5 PJ vil komme fra myndighedsinitiativer (stramning af energibestemmelserne i bygningsreglementet, energimærkning af bygninger, energimærkning af apparater, krav om energibe-

sparelses i den offentlige sektor, aftaleordning i industrien, mv) og fra Elsparefondens indsats. Energistyrelsen varetager opgørelsen af effekten af disse initiativer på baggrund af evalueringer mv. I forbindelse med denne opgørelse vil der alene blive medtaget den effekt, som ligger ud over selskabernes indsats.

- I forbindelse med fastlæggelse af de detaljerede forudsætninger for opgørelsen af effekterne er udgangspunktet, at der ved naturlig udskiftning af elapparater mv. alene medregnes besparelser, som følger af at der vælges apparater som har et lavere energiforbrug end det normale nye apparat. Dette vil på disse områder begrænse mulighederne for at medregne besparelser, som vil komme af sig selv.
- Elsparefondens mistænkeliggørelse af ”entreprenørjagt” er grundløs. Det er en positiv konsekvens af indførelse af et markedsorienteret system med målstyring at selskaberne vil intensivere samarbejdet med andre aktører. Det kan gøre indsatsen mere brugervenlig og effektiv. Alle besparelser, som indgår i selskabernes målopfyldelse, skal dokumenteres, herunder sammenhængen mellem aktivitet og den opgjorte besparelse. Det gælder også for besparelser, som selskaberne opnår gennem samarbejde med håndværkere mv.
- Hovedprincippet er at selskaberne alene kan indregne effekten af initiativer som reducerer det endelige energiforbrug. Det er imidlertid politisk besluttet, at fravige dette princip i forbindelse med initiativer hos slutforbrugeren, som f.eks. øget afkøling af fjernvarmevandet, der medfører en besparelse i forsyningssystemet. I forhold til den samlede indsats vurderes omfanget heraf at være begrænset. Effekten af initiativer som ikke er rettet mod slutforbrugeren, som f.eks. renovering af ledningsnettet eller mere effektiv produktion, kan ikke medregnes.

Miljø, forsyningssikkerhed og økonomi

Elsparefonden anfører en række hensyn fra den politiske aftale og citerer fra lov om fremme af energibesparelser bestemmelsen om at energibesparelser skal fremmes i overensstemmelse med miljømæssige og samfundsøkonomiske hensyn, og at der skal ske en prioritering inden for denne målsætning. Der gives indtryk af, at elbesparelser er mere attraktive end andre besparelser.

Kommentarer:

- De miljømæssige virkninger (SO₂, NO_x og CO₂) er værdisat og indgår i de samfundsøkonomiske beregninger. Der er derfor ingen modstrid mellem samfundsøkonomiske hensyn og miljømæssige hensyn
- Ud fra en vurdering af de forskellige forbrugeres krav til tilbagebetalingstider, træghed i realiseringen mv. må det forventes, at de energibesparelser, der gennemføres i henhold til aftalen med selskaberne generelt er samfundsøkonomisk attraktive. Der er ikke modstrid mellem målstyring uden særlige mål for elbesparelser og de generelle hensyn om at energispareindsatsen skal prioriteres ud fra miljømæssige og samfundsøkonomiske hensyn.

- Energibesparelser bidrager generelt til fastholdelse af en høj forsyningssikkerhed. Det er ikke alene tilfældet på elområdet, men også i forhold til øvrige energiformer, herunder ikke mindst olie og naturgas.
- Der er ikke grundlag for synspunktet om, at elbesparelser altid er mere samfunds- og brugerøkonomisk end andre besparelser. Som det fremgår af Handlingsplanen for en fornyet energispareindsats er det i husholdninger mv. kun elbesparelser med en simpel privatøkonomisk tilbagebetalingstid på op til 1,5-3 år, der er samfundsøkonomisk rentabel. For varmebesparelser i husholdninger mv. er besparelser med en privatøkonomisk tilbagebetalingstid på op til 4-8 år samfundsøkonomisk attraktive. I erhvervslivet er de tilsvarende grænser for el 4-8 år og for procesenergi 8-15 år.

Elsparefonden har en lang række kommentarer i forhold til CO₂-udslip, kvoter og elforbrug. Der stilles bl.a. spørgsmål ved uddelingen af gratis kvoter, og det anføres at der bør være sammenhæng mellem gratis kvoter og elforbrug i Danmark. Der refereres bl.a. til Elsparefondens forslag til CO₂-kvotetildeling fra 2002.

Kommentarer:

- EU's CO₂-kvotedirektiv har på afgørende punkter ændret på sammenhængen mellem energiforbrug og CO₂-udledninger. Direktivet sætter nogle fælles rammer og grænser for, hvor forskelligt landene kan implementere direktivet, herunder for omfanget af gratis tildeling og bortauktionering af kvoter. Det er eksempelvis ikke muligt at tildele kvoter til anlæg som ikke udleder CO₂.
- I det liberaliserede elmarked er elproduktionen fra de danske kraftværker ikke bestemt af elforbruget i Danmark. Der produceres til et langt større nordeuropæisk marked, og produktionen er bestemt af elpriserne i markedet set i forhold til produktionsomkostningerne incl. evt. kvoteomkostninger.
- Kvotereguleringen betyder, at bidraget til opfyldelsen af de danske CO₂-forpligtigelser fra de kvoteomfattede virksomheder er bestemt af det antal kvoter, der er udstedt. Den samlede mængde gratis kvoter og fordelingen heraf på de kvoteomfattede virksomheder vil skulle fastlægges i forbindelse med kvoteallokeringsplanen for 2008-12, der skal sendes til EU-Kommissionen ultimo juni 2006. Den samlede kvote skal fastlægges, så den sammen med virkemidler uden for den kvotebelagte sektor sikrer opfyldelsen af Danmarks Kyotoforpligtelse. Antallet af kvoter vil således ikke være bestemt af det danske elforbrug. Det giver derfor ikke, som hævdet af Elsparefonden, mening at lade elforbruget være styrende for antallet af gratis kvoter.
- Når kvoterne først er udstedt, påvirkes CO₂-udledningerne fra de kvoteomfattede virksomheder derfor ikke af udviklingen i elforbruget. Virksomhederne vil udnytte deres kvoter fuldt ud enten gennem egen produktion eller ved salg af kvoter. Kvoterne vil være 100 % bestemmende for bidraget til CO₂-regnskabet for 2008-12.

- Fordelingen af den samlede mængde kvoter mellem de kvoteomfattede virksomheder vil være et fordelingspolitisk spørgsmål, hvor der blandt andet vil skulle tages hensyn til virksomhedernes konkurrenceevne over for udlandet. Den økonomiske effekt af kvoterne for elproducenterne vil afhænge af deres samlede afsætningsmuligheder på det nordiske elmarked, og ikke specielt det danske elforbrug.

Den politiske aftale og udkast til aftale med selskaberne

Elsparefonden anfører en række forhold i relation til aftalen af 10. juni 2005 om den fremtidige energispareindsats og udmøntningen af denne. Bl.a. anføres det er der i 2013 er et mål på 60 PJ. Det foreslås at elbesparelser vægtes med 2,5 og at der fastsættes et delmål for elforbrug. Der peges også på behovet for uafhængige evalueringer, og på at energispareaftalen bør ses som en del af klimastrategien og at der skal ske en prioritering af langsigtede besparelser. Endelig anføres det, at der er behov for en overordnet strategi for varmeområdet med fokus på virkemidler, der inddrager markedets aktører.

Kommentarer:

- Det konkrete mål i den politiske aftale af 10. juni 2005 om den fremtidige energispareindsats er målet om, at der gennem en øget indsats skal opnås konkrete dokumenterbare energibesparelser svarende til i gennemsnitsnit 7,5 PJ pr. år over perioden 2006-13. Dette besparelsesmål er ca. 3 gange større end det der følger af den nuværende indsats, og der er således tale om en meget ambitiøs målsætning.
- Det fremgår samtidig af aftalen, at parterne er enige om at målet er at det samlede energiforbrug (ekskl. transport) skal falde. Udviklingen i energiforbruget afhænger udover energispareindsatsen af en række andre forhold, herunder den økonomiske vækst, energiprisernes udvikling mv. Parterne er derfor enige om, at udviklingen i energiforbruget skal følges nøje, og hvis det ikke udvikler sig som forventet, vil parterne finde en løsning. Den politiske aftale indeholder ikke et akkumuleret mål for de opnåede besparelser i 2013.

En del af besparelserne indgår allerede i basisfremskrivningen af udviklingen af energiforbruget. Der er taget hensyn hertil ved vurdering af om indsatsen vil medføre et fald i energiforbruget.

- Efter et intensivt forhandlingsforløb er der i starten af januar 2006 opnået enighed om et udkast til aftale med elnet-, naturgas-, fjernvarme- og olieselskaberne om deres fremtidige energispareindsats. Brancherne forelægger nu dette udkast for deres medlemmer til godkendelse. Udkastet til aftale er i overensstemmelse med den politiske aftale. I henhold til udkastet til aftale skal selskaberne levere 2,95 PJ ud af det samlede årlige besparelsesmål på 7,5 PJ. Det svarer næsten til en 3-dobling i forhold til selskabernes nuværende indsats. Aftalen afspejler således at selskaberne skal levere en væsentlig del af de øgede besparelser.
- I forbindelse med forhandlingerne om aftalen med selskaberne har det været et bærende princip, at der skal være tale om konkrete dokumenterbare besparelser, som selskaberne enten selv eller gennem aftaler med tredjepart medvirker til realisering af.. Samtidig har

det været vigtigt at etablere et praktisk og ubureaukratisk system til opgørelse af effekterne.

- Udkastet til aftale tager udgangspunkt i, at selskaberne skal fremme omkostningseffektive besparelser til gavn for forbrugere, virksomheder og samfundet og at selskaberne som led heri – inden for de aftalte rammer – har mulighed for og incitament til at opnå de aftalte besparelser til lavest mulige omkostninger. Med aftalen indføres der målstyring, og selskaberne får stor grad af metodefrihed til at gennemføre besparelserne billigt muligt. Bl.a. kan selskaberne gennemføre besparelserne uden for deres eget forsyningsområde og egen energiart. Samtidig sættes der fokus på realisering af besparelser, og der skabes et grundlag for et marked for energibesparelser. Aftalen med målstyring vil reelt betyde, at besparelser får en konkret værdi. Det vil betyde en opprioritering og synliggørelse af besparelserne og med aftalen tages de første skridt i retning af etablering af et marked for energibesparelser.
- Inden for de fastlagte politiske rammer er det ikke muligt generelt at vægte elbesparelser med en faktor 2,5. Set løsrevet ville dette også være i modstrid med det politiske ønske om at opprioritere varmebesparelser, som Elsparefonden tilsyneladende er imod. Varme- besparelser har typisk en meget lang levetid.
- I 2008 gennemføres en samlet vurdering af indsatsen og de opnåede resultater med henblik på at sikre, at virkemidlerne er tilstrækkelige og organiseringen af indsatsen effektiv i forhold til de aftalte mål, herunder målsætningen om at forbruget skal falde. Det fremgår af udkastet til aftale med selskaberne, at der skal gennemføres en uafhængig evaluering af konceptet i aftalen herunder opgørelsesmetoderne, virkningen af metodefriheden, energiforbrugernes tilfredshed, organiseringen af indsatsen, sammenhængen med øvrige virkemidler, mv. Evalueringen igangsættes i 2007 med henblik på, at resultaterne kan indgå i den samlede vurdering ved udgangen af 2008.
- Elsparefondens synspunkt om at betragte energispareaftalen som en del af klimastrategien er alt for snæver. Udgangspunktet for den politiske aftale er, at energibesparelser har et bredt formål. De skal medvirke til at fremme vækst og konkurrenceevne, fastholde forsyningsikkerheden og til at reducere miljøbelastningen fra energisektoren.
- Med de nye rammer for energiselskabernes indsats lægges der netop op til at inddrage markedsaktører og påvirkning af udbud af energieffektive løsninger, bl.a. med baggrund i reglerne i bygningsreglementet og energimærkningen af bygninger. Elsparefondens synspunkt undrer når de på en tidligere planche betegner inddragelse af markedsaktørerne som ”Entreprenørjagt”.